

MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing “Ülestõusmine”

Narva Õigeusu Gümnaasium

MAAILMAKIRJANDUS ANTIIKAJAST 18.SAJANDINI
TÄNAPÄEVA VENE KIRJANDUS
TÄNAPÄEVA VÄLISKIRJANDUS
gümnaasiumis
VALIKAINED

Kinnitatud
MTÜ Õigeusu Hariduse Ühingu „Ülestõusmine”
juhatuse otsusega 23.03.2023

Narva 2023

VALIKAINED

MAAILMAKIRJANDUS ANTIIKAJAST 18.SAJANDINI

TÄNAPÄEVA VENE KIRJANDUS

TÄNAPÄEVA VÄLISKIRJANDUS

SISUKORD

MAAILMAKIRJANDUS ANTIIKAJAST 18.SAJANDINI	2
Kursuse lühikirjeldus.....	2
Õppe- ja kasvatuseesmärgid	2
Õppesisu (teemad), õppeteema õpitulemused, õppetegevus	3
Hindamine	4
 TÄNAPÄEVA VENE KIRJANDUS.....	4
Õppe- ja kasvatuseesmärgid	4
Õppesisu (teemad), õppeteema õpitulemused, õppetegevus	5
Hindamine	6
 TÄNAPÄEVA VÄLISKIRJANDUS.....	7
Õppe- ja kasvatuseesmärgid	7
Õppesisu (teemad), õppeteema õpitulemused, õppetegevus	7
Kirjandustekste käsitlemiseks	8
Hindamine	9

„Maailmakirjandus antiikajast 18.sajandini“

10. klass

Kursuse lühikirjeldus

Kursus toetab gümnaasiumi kirjandushariduse suunitlust – kirjaniku kunstimaailma omaksvõttu ajalooliskirjanduslikus aspektis – avaral kultuurifoonil, mille moodustab Lääne-Euroopa kirjandus. Kursus hõlmab antiikaega, keskaega, renessansi ja valgustusajastut. Kursus on kirjandusajaloolise suunitlusega, kuid kronoloogilise järgnevuse suhtes paindlik. Sisu valikul on arvestatud ka problemaatilistemaatilist vaatenurka klassika käsitlemisel. Kursus sisaldab kirjandusteoseid, mida peetakse maailmakultuuri suurimateks saavutusteks ning mis on mõjutanud rahvuskirjanduste arengut. Kursuse õppimine arendab esteetiliselt, võimaldab kunstiliste kujundite kaudu tutvuda Euroopa kultuuri lätetega ning kogeda aegumatuid üldinimlikke kõlbelisi väärtusi, mis on aktuaalsed tänapäevalgi. Eeldatakse, et õpilased tutvuvad kõige eredamate antiikaja, keskaja, renessansi, klassitsismi ja valgustusajastu kirjandusteostega. Terviklikuks lugemiseks ning üksikasjalikumaks käsitlemiseks on soovitatav valida igast epohhist üks silmapaistvam teos, mis peaaegu täielikult kajastab selle epohhi esteetilisi kujutlusi ja kõlbelisi ideaale. Kui kursust õpitakse pärast põhikursusi, tuleks erilist tähelepanu pöörata kirjanduspärandi kajastumisele järgnevate ajastute, eriti 19. sajandi kirjanduses.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kursusega taotletakse, et õpilane:

1. tutvub maailmakirjanduse põhietappidega antiikajast 18. sajandi lõpuni, eri epohhide ning rahvaste olulisemate kirjanike loominguga ja teostega;
2. õpib seostama kauge mineviku teoseid tänapäevaga, mõistma ja hindama nende üldinimlikku aegumatut väärtust;
3. saab ettekujutuse maailmakultuuri kui ühtse terviku arengust, mis avaldub rahvuskirjanduste mitmekesisuses;
4. tutvub antiikaja, keskaja, renessansi ja 18. sajandi kirjandussuundade ning žanridega;
5. arendab süveneva lugemise ja kirjandusteose analüüsi oskusi.
6. suudab rekonstrueerida minevikus elanud inimeste elu, vaadeldes maailma nende pilgu läbi ning võttes arvesse ajastu eripära

*Õppesisu (teemad), õppeteema õpitulemused,
õppetegevus*

Õppesisu	Õpitulemused	Õppetegevus
1. Antiikkirjandus – 9 t. Inimene ja tema saatus antiikaja kirjanduses (Homeros „Ilias“ ja „Odüsseia“, Euripides „Medeia“, Sophokles „Antigone“, Aischylos „Aheldatud Prometheus“). Elu kui kõrgeim väärtus ja armastus kui inimest ülendav tunne antiikautorite teostes (Alkaios, Sappho, Anakreon, Catullus).	Kursuse lõpul õpilane: *annab kirjandusteoste tegelaste käitumisele hinnangu nende iseloomu ja suhtumiste analüüsi põhjal;	Teoste iseseisev lugemine . Presentatsioon. Luuleteoste ilmeka lugemine. Videosal vestiste kasutamine .
Kirjandustekste käsitlemiseks: Vanakreeka müüdid (valikuliselt), Homeros „Ilias“ (fragmendid), Sappho luuletused („Я негу люблю...“, „Кобылица молодая ...“), Aischylos „Aheldatud Prometheus“, Sophokles „Antigone“, Euripides „Medeia“, Aristofanes „Pilved“, Gaius Valerius Catullus „Väike värb ...“, luuletus Lesbiast, Horatiuse oodid.	kirjutab loetud teoste kohta retsensioone ja kirjandusteemalisi kirjandeid.	Videosal vestiste kasutamine
2.Keskaja kirjandus – 8 t. Kõlbelise kohustuse ja inimtunnete vahel valimise probleem keskaegses eeposes („Nibelungide laul“, „Rolandi laul“). Kõlbeline probleemaatika Dante „Jumalik komöödia“, teose ajalooline tingitus ja aegum	*analüüsib üksikuid Lääne-Euroopa kirjanduse teoseid, kasutades teadmisi kirjandusajaloost ja -teooriast;	Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Konspekteerimine. Temaatilised
Kirjandustekste käsitlemiseks: „Nibelungide laul“ (fragmendid), „Tristan ja Isolde“, „Jutustus möödunud aastatest“ (fragmendid), „Lugu Igori sõjaretkest“, Dante „Jumalik komöödia“ („Põrgu“ fragmendid).	*annab kirjandusteoste tegelaste käitumisele hinnangu nende iseloomu ja suhtumiste analüüsi põhjal;	presentatsioonid, nende ettevalmistamine. Retsensioonide, esseede, arutlevate kirjandite kirjutamine neis teostes püstitatud probleemide kohta.

3.Renessansikirjandus – 8 t. Elu kui kõrgeim väärtus ja armastus kui inimest ülendav tunne. Valik isikliku kättemaksu ja üldise kurjusega võitlemise vahel (W. Shakespeare „Hamlet“). Kirjandustekste käsitlemiseks: Francesco Pertarca sonetid, William Shakespeare „Hamlet“, sonetid.	* näeb kunstiteose ajaloolis-konkreetses sisus probleeme ning nende seost nüüdisajaga; * annab kirjandusteoste tegelaste käitumisele hinnangu nende iseloomu ja suhtumiste analüüsi põhjal;	Teoste iseseisev lugemine järgneva aruteluga diskussiooni, vormis. Luuleteksti päheõppimine ja analüüs. Eseede, arutlevate kirjandite kirjutamine neis teostes püstitatud probleemide kohta. Kirjanduse seostamine teiste kunstiliikidega. Kirjandusteoste kõrvutamise nende ekraniseeringute, teatrilavastustega.
4.Klassitsismi- ja valgustuskirjandus – 10 t. Kõlbelise kohustuse ja inimtunnete vahel valimise probleem klassitsismikirjanduses (P. Corneille „Cid“, „Horatius“). Usk inimloomuse jõusse, inimese võimesse mõista elu ja muuta tegelikkust (J. W. Goethe „Faust“). Kirjandustekste käsitlemiseks: Pierre Corneille „Cid“, Molière „Tartuffe“, Johann Wolfgang von Goethe „Faust“ I osa, fragmendid, Gavril Deržavin „Jumal“, „Külaelu kiituseks“, Nikolai Karamzin „Vaene Liisa“.	*määratleb kirjandusvoolud (klassitsism, sentimentalism, romantism); *annab kirjandusteoste tegelaste käitumisele hinnangu nende iseloomu ja suhtumiste analüüsi põhjal; *koostab kirjandusteemaliste artiklite plaane ja teese, teeb õppe- uurimistöid;	Teoste iseseisev lugemine järgneva aruteluga diskussiooni, vormis. Analüütiline lugemine kui teksti analüüsi ning tõlgendamist ettevalmistav etapp Oma isikliku vaatepunkti analüüs ümberjutustamisel Teksti fragmentaarne ümberjutustamine kaasneb üldistavate ülesannete täitmisega (teose tegelaste ja põhikonflikti karakteristika, autori vaatepunkti esiletoomine) Audio- ja videosalvestiste kasutamine. Eseede, arutlevate kirjandite kirjutamine neis teostes püstitatud probleemide kohta.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hindamiskriteeriumid:

- hindegas „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust
- hindegas „4” 75–89%
- hindegas „3” 50–74%
- hindegas „2” 20–49%
- hindegas „1” 0–19%.

„Tänapäeva vene kirjandus“

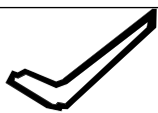
11. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kursusega taotletakse, et õpilane:

1. tutvub tänapäeva vene kirjanduse põhitendentsidega ning tänapäeva vene kirjanike loominguga ja huvitavamate teostega; õpib nüüdiskirjanduses nägema traditsioone ja uuenduslikkust;
2. arendab kirjandusteoste probleemse ja kirjandusteadusliku analüüsi vilumusi ning kujundab isiklikku suhtumist loetusse;
3. arendab oma kunstimaitset, õpib süvenenult ja teadlikult lugema;
4. tunneb vajadust ilukirjanduse lugemise järele ning mõistab, et kirjandus on inimese vaimse kultuuri lahutamatu osa.

Õppesisu (teemad), õppeteema õpitulemused, õppetegevus

Õppesisu	Õpitulemused	Õppetegevus	Hindamine (viis ja vahendid)
1. 20. sajandi lõpu ja 21. sajandi alguse kirjandus ning selle seos ühiskondlik-ajalooliste muutustega – 11 t. Massikirjandus ja selle orientatsioon massilisele nõudlusele (B. Akunin, D. Dontsova, A. Marinina jt). Realismi jätkumine V. Rasputini, V. Astafjevi, B. Bogomolovi, V. Aksenjevi, S. Kaledini jt loomingus. Teise maailmasõja kujutamise muutunud käsitlus (V. Astafjev „Neetud ja tapetud“, S. Kaledin „Ehituspataljon“ jt). Vabaduse ja igavese sõja probleem, inimese osa selles (V. Makanin „Kaukaasia vangistatu“).	Kursuse lõpul õpilane: *teab ja analüüsib tänapäeva vene kirjanduse üksikuid teoseid ning määrab nende seose ajaloolis-kultuurilise ajastuga; *näeb käsitletud ilukirjandusteoste keele iseärasusi;	Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Konspekteerimine. Teoste iseseisev lugemine järgneva aruteluga dispuudi, diskussiooni, seminari või konverentsi vormis. Temaatilised presentatsioonid, nende ettevalmistamine. Retsensioonide, essee, arutlevate kirjandite kirjutamine neis teostes püstitatud probleemide kohta.	Kirjalik
2. Realistliku dominandiga proosa kunstilised iseärasused – 12t. Kalduvus tinglikule ja metafoorsele keelekasutusele (L. Petruševskaja „Jamakohver“, „Must palitu“). Metafoorse proosa küllastamine naturalismiga kui võtte, mis võimaldab autoril äratada kaastunnet tegelase vastu, näidata karakteri peenemaid varjundeid ning selle inimese ehtsat dramatismi, kes ei hukku saatuselööride all (L. Ulitskaja „Medeia ja tema lapsed“). Tänapäeva vene kirjanduse kangelane piirsituatsioonis ning tema katsed mõista elu mõtet uue realismi teostes (A. Varlamov „Lõhe“).	*selgitab autoripositsiooni, iseloomustab kirjaniku stiili individuaalseid iseärasusi, avaldab arvamust loetud teose kohta ning suhtub kriitiliselt olemasolevasse infosse; *annab kirjandusteoste kangelastele hinnangu nende tegevuse ja karakteri analüüsi alusel; *suudab teoses tõstatatud probleemide üle diskuteerida;	Teoste iseseisev lugemine järgneva aruteluga dispuudi, diskussiooni, seminari või konverentsi vormis. Analüütiline lugemine kui teksti analüüsi ning tõlgendamist ettevalmistav etapp Oma isikliku vaatepunkti analüüs ümberjutustamisel Essee kirjutamine.	Kirjalik

3. Postmodernism – 12t. Intertekstuaalsus (teksti suhe teiste kirjandusallikatega). Maailma mõistmine kaosena, tekstina. Eksistentsi lagunemise, fragmentaarsuse kujutamine. Lugeja - teksti kaasautor. Kirjandus kui intellektuaalne mäng. <i>Underground</i> i kirjandus (V. Jerofejev „Moskva-Petuški“). Olemasolevaga paralleelselt eksisteeriva maailma kujutamine postmodernismi teostes (V. Sorokin „Helesinine jää“ („Голубое сало“), V. Pelevin „Putukate elu“ jt). Loogiliste ja ajaliste seoste lõhkumine - postmodernistide kunstilise maailmataju iseloomulik joon. Kõlbelse degradeerumise ja tsivilisatsiooni arengu probleemid, kõlbelsed orientiirid kaotanud tänapäeva inimese piiritu suundumus tarbijalikule elulaadile (T. Tolstaja „Kõss“, S. Minajev „Duxless“).	*tunneb käsitletavates teostes ära traditsioonid ja uuenduslikkuse; *tunneb <i>underground</i>i, modernismi, postmodernismi ja virtuaalsuse mõistet; *näeb käsitletud ilukirjandusteoste keele iseärasusi; *kasutab omandatud teadmisi õppe-uurimuslikes töodes.	Teoste iseseisev lugemine järgneva aruteluga dispuudi, diskussiooni, seminari või konverentsi vormis. Teksti fragmentaarne ümberjutustamine kaasneb üldistavate ülesannete täitmisega (teose tegelaste ja põhikonflikti karakteristika, autori vaatepunkti esiletoomine) Temaatilised presentatsioonid, nende ettevalmistamine.	Suuliselt

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hindamiskriteeriumid:

- hindegas „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust
- hindegas „4” 75–89%
- hindegas „3” 50–74%
- hindegas „2” 20–49%
- hindegas „1” 0–19%.

„Tänapäeva väliskirjandus”

12. klassi

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Kursusega taotletakse, et õpilane:

1. Tutvub viimase poolsajandi väliskirjanduse põhitendentsidega ja huvitavamate kirjanike loominguga; omandab arusaama maailmakirjandusest kui ühtsest protsessist;
2. Arendab teoste iseseisva kompleksse analüüsi oskusi ning kujundab suhtumist loetusse;
3. Arendab kunstimaitset ning õpib süvenemisega ja mõtestatult lugema;
4. Tunneb vajadust lugeda ilukirjandust ning mõistab, et ilukirjandus on inimese vaimse kultuuri lahutamatu osa.

Õppesisu (teemad), õppeteema õpitulemused, õppetegevus

Õppesisu	Õpitulemused	Õppetegevus	Hindamine (viis ja vahendid)
1. Väliskirjandus viimasel poolsajandil: suundumuste ning tendentside mitmekesisus – 15 tundi. Kirjandus ja Ühiskondlik-poliitiline elu. Kirjandus ning ideede võitlus. Mässulisus ja neokonservatism. Kontrakultuur kui protestisuund kunstis (Ken Kesey). Sõjajärgse aja noorte subkultuur ja selle kajastumine kirjanduses. Nüüdisühiskonna väärtused ning nende devalvatsioon (Christopher Buckley, Frédéric Beigbeder, Irwin Shaw jt). Postmodernism kirjanduses: esteetilised printsiibid, maailma ja inimese kujutamise iseärasused.	Õpilane: 1) teab ja analüüsib tänapäeva väliskirjanduse üksikuid teoseid ning mõistab nende problemaatikat; seostab loetud tänapäeva väliskirjanduse teoseid omavahel ja talle tuntud maailmakirjanduse klassikaga, näeb järgluseoseid ning uuenduslikke jooni; mõistab nüüdisaja erinevate kirjandustendentside/kallakute ja suunitluste seost tänapäeva filosoofilise mõtte suundadega ning ettekujutuste laienemise ja ümbermõtestamisega inimese kohast maailmas;	Soovitatud kirjanduse iseseisev lugemine kodus. Kirjanduse valimine etteantud põhimõttel. Materjali valimine loetud teosest.	Suuliselt

2.Meeleheitefilosoofia ning sürrealismi pärand - 10 tundi. (Francoise Sagan, Elfriede Jelinek jt). Eksistentsialism. Mittelineaarne proosa.	näeb eri autorite teoste stilistilisi ja kunstilisi iseärasusi ning tajub teoste algupärast rahvuslikku koloriiti ja üldinimlikku mõtet; formuleerib teose analüüsi ja mõtestamise alusel isikliku suhtumise loetusse ning oskab seda väljendada suulise ja	Esseede kirjutamine.	Kirjaliselt Suuliselt
	kirjaliku kõne eri žanrides; on võimeline diskuteerima loetu üle ning argumenteeritult polemiseerima oponentidega;		
3.Alternatiivne kirjandus – 10 tundi. Massikirjandus (Paulo Coelho, Haruki Murakami jt). Neomütologism tänapäeva Ladina-Ameerika kirjanduses (Gabriel Garcia Marquez, Julio Cortazar).	kasutab oma lugejakogemust nii eri laadi ülesannete täitmisel humanitaarainetes kui ka silmaringi laiendamiseks tervikuna, enesemääratluseks, emotsionaalse kogemuse rikastamiseks ning kõlbeliseks täiustumiseks.	Teoseid arutatakse ning analüüsitakse diskussioonide, dispuutide, lugejakonverentside ning seminaride vormis.	Kirjalik

Kirjandustekste käsitlemiseks

Kohustuslikuks lugemiseks ja terviklikuks käsitlemiseks valitakse 4 ulatuslikumat romaani järgnevalt loendist:

1. Paulo Coelho „Alkeemik“
1. Milan Kundera „Olemise talumatu kergus“
2. Chuck Palahniuk „Kakluskubi“
3. Stephen King „Unenägude püüdja“.

Christopher Buckley „Siin suitsetatakse“, Frédéric Beigbeder „99 franki“, Anthony Burgess „Kellavärgiga apelsin“, Heinrich Böll „Hoolitsevas piiramisrõngas“, Jorge Luis Borges „Markuse evangeelium“, „Сообщение Бройду“, Elfriede Jelinek „Surnute lapsed“, Ken Kesey „Lend üle käopesa“, Julio Cortazar „Klassikamäng“, Mario Vargas Llosa „Kutsikad“, Iris Murdoch „Meri, meri“, Haruki Murakami „Aluspind“ („Подземка“), Milorad Pavic „Raudne eesriie“, Luke Sutherland „Poiss-Veenus“, Francoise Sagan „Kalaveri“, John Fowles „Daniel Martin“, Irwin Shaw „Rikas mees, vaene mees“, Umberto Eco „Roosi nimi“.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hindamiskriteeriumid:

- hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust
- hindegaga „4” 75–89%
- hindegaga „3” 50–74%
- hindegaga „2” 20–49%
- hindegaga „1” 0–19%.